

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

VAIDEOTSUS
avaliku teabe asjas nr 2.1.-3/18/367

Otsuse tegija	Andmekaitse Inspektsiooni peainspektor Elve Adamson
Otsuse tegemise aeg ja koht	26.03.2018 Tallinnas
Vaide esitamise aeg	12.02.2018
Teabevaldaja	TS Laevad OÜ aadress: Sadama 25, 15051 Tallinn e-posti aadress: info@tslaevad.ee
Vaide esitaja	Eraisik e-posti aadress: xxxx.xxx@xxxxxxx.eu

RESOLUTSIOON:

Avaliku teabe seaduse (AvTS) § 45 lg 1 punkti 1 ning haldusmenetluse seaduse (HMS) § 85 punkti 4 alusel

otsustan:

- 1) **jätta vaie rahuldamata;**
- 2) **teha vaideotsus teatavaks vaide esitajale ja teabevaldajale.**

VAIDLUSTAMISVIIDE:

Vaide esitaja saab käesoleva otsuse vaidlustada 30 päeva jooksul, esitades halduskohtumenetluse seadustiku kohase kaebuse Tallinna Halduskohtusse. Vaideotsuse tühistamist saab nõuda üksnes koos teabevaldajalt teabe väljastamise nõudega, mis jäi vaideotsusega rahuldamata.

FAKTILISED ASJAOLUD:

1. 26.01.2018 esitas vaide esitaja TS Laevad OÜ-le teabenõude, milles soovis reisija ja TS Laevad OÜ vahel sõlmitud kompromisslepingut.
2. 12.02.2018 keeldus TS Laevad OÜ teabenõude täitmisest põhjusel, et soovitud leping ei puuduta avalike ülesannete täitmist ning seega ei ole tegemist avaliku teabega AvTSi mõistes.
3. Vaide esitaja eeltooduga ei nõustunud ning esitas vaide.

VAIDE ESITAJA NÕUE JA PÕHJENDUSED:

TS Laevad, täidab seaduse, haldusakti või lepingu alusel avalikke ülesandeid. St, korraldab praamisõitu virtsu-kuivastu liinil. Ülesõidul sai vigastada Honda CRF1000L Africa Twin, mootorratas, mis kukkus transiidis ümber. Kahjude hüvitamiseks pöördus sõidukiomanik TS

Laevad OÜ poole ja hiljem tarbijakaitse. Tarbijakaitse abiga sõlmiti TS-laevad OÜ ja sõidukiomaniku vahel kompromissleping kahjude hüvitamiseks.

Arvestades, et TS Laevad OÜ pakub teenust seaduse, haldusakti või lepingu alusel ja on Avaliku Teabe Seaduse mõistes teabevaldaja palusin 26.01.2018 kompromisslepingu avalikustamist. Mõistan, et delikaatsed isikuandmed tuleks tsenseerida, vältimaks nende leket. (isikukoodid, numbrimärgid, kontaktandmed jne...)

TS Laevad OÜ väitis 12.02.2018, et antud leping ei ole avalik teave, kuna see pole seotud avalike ülesannete täitmisega. Näen, et hankelepingu alusel teenust osutades sõiduki vigastamise kompenseerimiseks sõlmitud leping on seotud avalike ülesannete täitmisega.

TS Laevad OÜ on alusetult keeldunud avaliku teabe väljastamisest. Antud juhtum piirab Avaliku Teabe Seadusega loodud võimalust avalikkuse kontrolliks avalike ülesannete täitmise üle.

Vaide esitaja palub ettekirjutuse tegemist avaliku teabe väljastamiseks.

TEABEVALDAJA PÕHJENDUSED:

TS Laevad OÜ vastab Andmekaitse Inspektsiooni poolt esitatud järeleparimisele seoses Erasiku poolt esitatud vaidega järgmist:

1. Milliseid avalikke ülesandeid ja mille alusel TS Laevad OÜ täidab?

TS Laevad OÜ osutab avaliku liiniveo teostamise teenust (sh sõitjate-, sõidukite ja kaubaveo korraldamine ja teostamine) reisiparvlaevadega Rohuküla-Heltermaa ning Virtsu-Kuivastu parvlaevaliinidel sõitjateveo avaliku teenindamise lepingu alusel. Seejuures ei ole avaliku teenuse osutamine veel avaliku ülesande täitmine nagu on viidatud ka õiguskirjanduses.

Avaliku (halduse) ülesande (seaduses) määratlemisel ja sõnastamisel tuleb tähelepanu pöörata kindlasti ka ülesande olemusele, s.t kas tegu on laiemalt korraldamis- või tagamiskohustusega („korraldab“, „tagab“, vt nt KOKS § 6 lg 1, VVS-s sätestatud ministriumite valitsemisalade kirjeldused) või ülesande konkreetse vahetu täitmisega („osutab“). Avalikuks ülesandeks olev korraldamis- või tagamiskohustus ei tähenda automaatselt seda, et teenuse vahetu osutamine tarbijale oleks avalik ülesanne.¹

Ühistranspordi seaduse § 18-19 kohaselt on määratud pädevad asutused (varasemalt Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, alates 01.01.2018 Maanteeamet), kellel on kohustus tagada üldist huvi pakkuv sõitjateveo teenus, kuid seadus ei sätesta, et nad seda teenust ise peaksid osutama. **Seega TS Laevad OÜ osutab avaliku teenindamise lepingu alusel liiniveo teostamise teenust reisiparvlaevadega, mis on avalik teenus ehk üldist majandushuvi pakkuv teenus, millel on majanduslik iseloom, kuid mille osas hüvitatavad kulud ja mõistlik tulukus vastavad Altmarki kriteeriumidele.**

2. Kas reisijaga kompromisslepingu sõlmimine on seotud avalike ülesannete täitmisega?

Reisijaga kompromisslepingu sõlmimine ei ole seotud avalike ülesannete täitmisega.

3. Juhul kui ei ole, siis palun põhjendage oma seisukohta.

¹ Nele Parrest. Segadus mõistetes seoses avaliku võimu ülesannetega. – Juridica 10/2014, lk 732-739.

Kompromissilepingu regulatsioon tuleneb võlaõigusseaduse §-st 578, mille kohaselt sõlmitakse kompromissileping õiguslikult vaieldava või ebaselge õigussuhte muutmise kohta vaieldamatuks poolte vastastikuste järeleandmiste teel. Ebaselgeks loetakse muuhulgas ka ebakindlust nõude sissenõutavuse suhtes ning kehtib eeldus, et kompromissilepingu tulemusena loobuvad pooled oma nõuetest üksteise vastu ja omandavad kompromissilepingu alusel uued õigused. **Ehk kompromissilepingut saab sõlmida ainult selliste võlasuhete või kohustuste suhtes, mille sisu võivad võlasuhte pooled ise kujunda.**² On üsna selge, et kompromissilepingu sõlmimiseks ei saa avalik võim kedagi kohustada, mistõttu selle täitmiseks ei ole avalikke vahendeid ette nähtud. Kompromissileping on oma olemuselt eraõiguslik leping, mille kogu sisu kujuneb pooltevaheliste läbirääkimiste teel ja selle tulemus ei ole enne sõlmimist ette teada.

4. Kui TS Laevad OÜ täidab avalikke ülesandeid halduslepingu alusel, siis palun edastada koopia vastavast lepingust.

TS Laevad OÜ osutab avalikku teenust parvlaevaliinidel ühistranspordi seaduse alusel riigihangete seaduse kohaselt läbiviidud hankemenetluse (viitenumber 156229) ehk avaliku konkursi tulemusena sõlmitud hankelepingu alusel. Seejuures tegutseb TS Laevad OÜ tavapärase äriühinguna, osaledes avaliku teenuse hankes ärielistel kaalutlustel, eesmärgiga teenida teenuse osutamisest tulu ning vastutab kõigi oma majandustegevuse riskide eest teenuse osutamisel. Avaliku võimu poolt ei ole hankelepinguga antud TS Laevad OÜ-le haldusülesannet, avaliku võimu volitusi (s.o soodustavate või koormavate haldusaktide andmise või sunni rakendamise õigust) ega tagatise avaliku teenindamise lepingu täitmiseks. **Seega on tegemist tsiviilõigusliku lepinguga avaliku teenuse osutamiseks, mitte halduslepinguga.**

TS Laevad OÜ on jätkuvalt seisukohal, et nimetatud leping on konfidentsiaalne ja selle sisu ei kuulu avaldamisele isikutele, kes ei ole lepingu pooled. TS Laevad OÜ soovib austada isiku eraelu puutumatust ning hoida konfidentsiaalsena dokumente, mille avaldamiseks puudub avalik huvi.

Juhindudes Andmekaitse Inspektsiooni veebilehel olevast juhendmaterjalist „Eraõiguslike avaliku teabe valdajate juhend“ lk 8, on ühistranspordi korraldamine avalik ülesanne, mille täitmiseks sõlmitakse avaliku teenindamise leping, kuid **sõitja ja vedaja vahel tekib eraõiguslik veoleping, millest tulenevalt ei ole võlaõigusliku lepingu poolte vaheline infovahetus avalik teave.**

Tulenevalt eeltoodud põhjendustest ja lähtudes asjaolust, et TS Laevad OÜ poolt sõlmitud kompromissileping ei seonu avalike ülesannete täitmise või avaliku teenuse osutamisega ja selle täitmiseks ei ole avalikke vahendeid kasutatud, kuid selle avaldamine riivaks isiku eraelu puutumatust, on pooled kokku leppinud selle konfidentsiaalsena hoidmises ning selle avaldamiseks puudub avalik huvi, oleme seisukohal et teabenõude täitmisest keeldumine oli TS Laevad OÜ poolt põhjendatud ja kooskõlas avaliku teabe seadusega.

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOONI PÕHJENDUSED:

Avaliku teabe seaduse (AvTS) § 5 lg 1 p 2 sätestab, et eraõiguslik juriidiline isik ja füüsiline isik on teabevaldajaks sama paragrahvi lõikes 2 sätestatud tingimustel. AvTS § 5 lg 2 kohaselt laienevad eraõiguslikule juriidilisele isikule teabevaldaja kohustused, kui ta täidab seaduse, haldusakti või lepingu alusel avalikke ülesandeid, sh osutab haridus-, tervishoiu-, sotsiaal- või muid avalikke teenuseid – teabe osas, mis puudutab nende ülesannete täitmist. Seega ei ole TS Laevad OÜ teabevaldajaks kogu tema valduses oleva teabe osas, vaid üksnes teabe osas, mis puudutab avalike ülesannete täitmist.

² Võlaõigusseadus II. Kommenteeritud väljaanne, lk 632. Tallinn 2007.

Avaliku ülesande definitsiooni seaduses ei ole, kuid kohtupraktikast ja õiguskirjandusest tuleneb, et avalikud ülesanded on vahetult seadusega või seaduse alusel riigile, omavalitsusele või muule avalik-õiguslikule juriidilisele isikule pandud ülesanded, või ülesanded, mis on tõlgendamise teel vastavast õigusnormist tuletatud (3-3-4-1-10).

Avaliku teabe seaduse mõttes on avaliku ülesande üks liik avalik teenus. AvTS § 5 lg 2 nimetab avalike ülesannetena haridus-, tervishoiu- ja sotsiaalteenused. Samas tuleb arvestada, et avalikku teenust on erinevas kontekstis sisustatud väga erinevalt, samuti kasutavad õigusaktid erinevaid mõisteid.

Avaliku teenindamise kohustus ühistranspordiseaduse § 18 kohaselt on pädeva asutuse kindlaks määratud nõue tagada üldist huvi pakkuv avalik sõitjateveeteenus, mida vedaja oma majanduslikest huvidest lähtuvalt ilma hüvitusega ei osutaks või ei osutaks samas mahus või samadel tingimustel. Avaliku teenindamise kohustuse saab vedajale panna üksnes pädeva asutuse ja vedaja vahelise avaliku teenindamise lepingu alusel.

TS Laevad OÜ on oma vastuses inspeksioonile kinnitanud „*et nad osutavad avaliku teenindamise lepingu alusel liiniveo teostamise teenust reisiparvlaevadega, mis on avalik teenus ehk üldist majandushuvi pakkuv teenus, millel on majanduslik iseloom, kuid mille osas hüvitatavad kulud ja mõistlik tulukus vastavad Altmarki kriteeriumidele.*“ Seega puudub vaidlus selles, et reisiparvlaevade liiniveo teenus on avalik teenus ning selles osas on TS Laevad OÜ teabevaldjaks AvTS-i mõistes.

Kuna TS Laevad OÜ puhul on tegemist eraõigusliku juriidilise isikuga, siis ei laiene talle teabevaldaja kohustused kogu tema valduses oleva teabe osas, vaid ainult teabe osas, mis puudutab üleveo teenuse osutamist.

Avalike ülesannete puhul reguleerib avalik õigus tihti soorituse tegemise kohustust, kuid sooritus ise võib alluda eraõiguslikule regulatsioonile. Nii on see ka ühistranspordi puhul – ühistranspordi (sh reisiparvlaevaga liiniteenuse) korraldamine on avalik ülesanne, mille täitmiseks sõlmitakse vedaja ning kohustust omava asutuse vahel avaliku teenindamise leping, kuid sõitja ja laevafirma vahel tekib eraõiguslik veoleping. Sellest aga tuleneb, et niisugusel juhul ei ole võlaõigusliku lepingu poolte vaheline infovahetus avalik teave. Nii on küll üleveoteenust puudutav teave avalik teave, kuid avalik teave ei ole teave konkreetsele sõitjale osutatud teenuse info ega info reisija ja laevafirma vahel sõlmitud lepingute osas.

Eeltoodust tulenevalt on avalik teave, millistel aegadel, tingimustel ja hinnaga osutatakse üleveoteenust ning seda teavet saab küsida teabenõude korras. Avalikuks teabeks ei ole aga reisija ja laevafirma vahel sõlmitud lepingud. Kuna antud juhul ei puuduta vaide esitaja teabenõudes küsitud teave avalikku teavet, vaid reisija ja laevafirma vahel sõlmitud lepingut, siis on TS Laevad OÜ on keeldunud õiguspäraselt teabenõude täitmisest. Seega ei ole vaide esitaja õigusi rikutud ning puudub alus ettekirjutuse tegemiseks, mistõttu jätan vaide rahuldamata.

/allkirjastatud digitaalselt/

Elve Adamson
peainspektor
peadirektori volitusel